

αφιέρωμα: Ευρωπαϊκή έρευνα στον τομέα της ασφάλειας

Οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έρευνα στον τομέα της ασφάλειας βρέθηκαν πρόσφατα στο προσκήνιο, με αφορμή την ημερίδα για την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων της Προπαρασκευαστικής Δράσης «Ενίσχυση του ευρωπαϊκού βιομηχανικού δυναμικού έρευνας στον τομέα της ασφάλειας» που διοργάνωσε το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ), σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ), στις 26 Μαΐου 2004, στην Αθήνα.

Η στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια, με τίτλο «Μια ασφαλής Ευρώπη σε έναν καλύτερο κόσμο», παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στο Συμβούλιο της Θεσσαλονίκης τον Ιούνιο του 2003 και εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 2003. Αποτελεί, δε, τη βάση για την καλλιέργεια μιας νέας ευρωπαϊκής κουλτούρας για την ασφάλεια, με συντονισμένες δράσεις της αμυντικής βιομηχανίας και της ερευνητικής κοινότητας για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων.

Στο συγκεκριμένο σχέδιο, ως στρατηγικοί στόχοι της ΕΕ καθορίζονται: η αντιμετώπιση απειλών (τρομοκρατία, εξάπλωση όπλων μαζικής καταστροφής, οργανωμένο έγκλημα, κ.λπ.), η ενίσχυση της ασφάλειας στις γείτονες περιφέρειες που χαρακτηρίζονται από μειωμένη εσωτερική σταθερότητα, και η προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας για τη διασφάλιση της διεθνούς τάξης.

Στο πλαίσιο αυτό, λοιπόν, η ΕΕ ανακοίνωσε ένα νέο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Έρευνας στον τομέα της ασφάλειας (European Security Research Programme) που αφορά την ανάπτυξη και αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών για την πρόβλεψη και αντιμετώπιση σύγχρονων απειλών, όπως η τρομοκρατία, που απασχολούν τελευταία τη διεθνή κοινότητα.

Το πρόγραμμα αναμένεται να καλύψει την περίοδο 2007-2013, με προϋπολογισμό τουλάχιστον 1 δισ. ευρώ το χρόνο. Στόχος είναι η συγκέντρωση της τεχνογνωσίας και των πόρων που απαιτούνται για την από κοινού ανάπτυξη τεχνολογιών που είναι κρίσιμες για την ασφάλεια των πολιτών της Ευρώπης.

Για τον καλύτερο σχεδιασμό του προγράμματος, η ΕΕ συγκρότησε ομάδα εργασίας για την εκπόνηση σχετικής έκθεσης, με τίτλο «Έρευνα για μια Ασφαλή Ευρώπη» (Research for a Secure Europe), ενώ έχει ήδη υιοθετήσει «Προπαρασκευαστική Δράση», με συνολικό προϋπολογισμό 65 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2004-2006.

Έκθεση εμπειρογνομώνων για την «Έρευνα για μια Ασφαλή Ευρώπη»

Η έκθεση «Έρευνα για μια Ασφαλή Ευρώπη» διαμορφώθηκε από ομάδα 27 διακεκριμένων εμπειρογνομώνων, με

υψηλόβαθμα στελέχη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, εκπροσώπους ερευνητικών κέντρων, μέλη του Κοινοβουλίου, παρατηρητές και αξιωματούχους από διεθνείς αμυντικούς οργανισμούς.

Η έκθεση περιλαμβάνει 12 προτάσεις για ένα Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Έρευνας στον τομέα της ασφάλειας, το οποίο αναμένεται να ενισχύσει και να συμπληρώσει σχετικές εθνικές δράσεις των κρατών μελών, χωρίς όμως να τις αντικαταστήσει, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας.

Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός είναι τουλάχιστον 1 δισ. ευρώ το χρόνο, ώστε το σύνολο των επενδύσεων για την ασφάλεια, που υλοποιούνται σε κοινοτικό, διακρατικό και εθνικό επίπεδο, να προσεγγίσουν τις αντίστοιχες επενδύσεις των ΗΠΑ.

Στην έκθεση επισημαίνεται πως, ενώ η Ευρώπη διαθέτει αξιόλογα ερευνητικά ινστιτούτα και βιομηχανίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ασφάλειας, το πολιτικό και θεσμικό πλαίσιο της ΕΕ παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες, όπως: διάκριση μεταξύ αμυντικής και πολιτικής έρευνας, έλλειψη ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την έρευνα σε θέματα ασφάλειας, περιορισμένη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών και ελλιπή συντονισμό εθνικών και ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών.

Συγκεκριμένα, έως σήμερα, η ευρωπαϊκή έρευνα είναι ιδιαίτερα περιορισμένη στον τομέα της ασφάλειας και σχεδόν ανύπαρκτη στον τομέα της άμυνας. Τα ευρωπαϊκά Προγράμματα Πλαίσια, που αποτελούν το κύριο χρηματοδοτικό μέσο της ΕΕ για την έρευνα, υποστηρίζουν έργα με πιδανές εφαρμογές στον τομέα της ασφάλειας, μόνο όταν αυτά εμπίπτουν σε ευρύτερους τομείς έρευνας, όπως το Διάστημα και οι Τεχνολογίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Η έρευνα στον τομέα της ασφάλειας, δηλαδή, προωθείται «συμπτωματικά» λόγω της διττής εφαρμογής της τεχνολογίας, και αποτελεί συχνά πολιτικά ευαίσθητο ζήτημα.

Σημειώνεται, επίσης, πως τα Προγράμματα Πλαίσια δεν εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για «ασφαλή» έρευνα σε τομείς όπως η άμυνα και η ασφάλεια, ιδιαίτερα όσον αφορά την εμπιστευτικότητα, τα Δικαιώματα Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και τη χρηματοδότηση.

Η αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων και η αξιοποίηση των τεχνολογιών και βιομηχανικών δυνατοτήτων της ΕΕ για την ασφάλεια των πολιτών απαιτούν τη συνεργασία και το συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι σχετικές διαβουλεύσεις για την ευρωπαϊκή έρευνα στον τομέα της ασφάλειας ξεκίνησαν με πρωτοβουλία της Ελληνικής Προεδρίας.

Δείγματα πολιτικής δέλξης προς αυτή την κατεύθυνση αποτελούν η υιοθέτηση της Προπαρασκευαστικής Δράσης για τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος για την έρευνα στον τομέα της ασφάλειας, καθώς και η απόφαση συγκρότησης μιας υπηρεσίας αρμόδιας για θέματα ανάπτυξης, έρευνας και πρόσκτησης αμυντικών ικανοτήτων και εξοπλισμού («Agency in the field of defence capabilities development, research, acquisition and armaments»).

Επιπλέον, τεχνολογίες που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο ερευνητικών προγραμμάτων για το Διάστημα έχουν συμβάλει σημαντικά στην ασφάλεια των Ευρωπαίων πολιτών, με ενδεικτικά παραδείγματα το πρόγραμμα GMES (Global Monitoring for Environment and Security) και το δορυφορικό σύστημα πλοήγησης GALILEO. Σύμφωνα με τις προτάσεις της Λευκής Βίβλου για την Ευρωπαϊκή Πολιτική για το Διάστημα (White Paper on European Space Policy), συγκροτήθηκε επίσης μια επιτροπή εμπειρογνομόνων για θέματα Διαστήματος και Ασφάλειας («Panel of Experts on Space and Security»). Η επιτροπή αναμένεται να εκπονήσει σχετική έκθεση μέχρι το τέλος του 2004.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων προτείνει, λοιπόν, τη λήψη ευέλικτων και αποτελεσματικών θεσμικών μέτρων, τόσο για το συντονισμό εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων και την αποφυγή αλληλεπικαλυπτόμενων δράσεων, όσο και για την καλύτερη δυνατή συνεργασία της ΕΕ με διεθνείς οργανισμούς, όπως τα Ηνωμένα Έθνη και το ΝΑΤΟ, για την ενίσχυση του ρόλου της Ευρώπης στη διεθνή ασφάλεια.

Στην έκθεση προτείνονται, επίσης, η συστηματική ανάλυση των ερευνητικών αναγκών στον τομέα της ασφάλειας και η υιοθέτηση νέων χρηματοδοτικών μέσων για έργα που αποβλέπουν είτε στην προστασία των εδαφών, του πληθυσμού και των βασικών υποδομών της ΕΕ, είτε σε επιτυχημένες αποστολές εκτός ΕΕ για την πρόληψη κρίσεων και τη διασφάλιση της ειρήνης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύνδεση πολιτικής, αμυντικής έρευνας και έρευνας για την ασφάλεια.

Εξετάζεται, επίσης, η συγκρότηση μιας συμβουλευτικής επιτροπής για την έρευνα στον τομέα της ασφάλειας («Security Research Advisory Board»), για το σχεδιασμό των γραμμών δράσης του σχετικού ευρωπαϊκού προγράμματος και για τον προσδιορισμό του κανονιστικού πλαισίου και των μηχανισμών εφαρμογής. Θέματα όπως τα Δικαιώματα Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και η μεταφορά τεχνολογίας θα αποτελέσουν αντικείμενο διαβούλευσης με τους κύριους φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ασφάλειας.

Η ομάδα εμπειρογνομόνων τονίζει πως η τεχνολογία από μόνη της δεν μπορεί να εγγυηθεί την ασφάλεια. Από την άλλη

μεριά, όμως, η ασφάλεια δεν είναι εφικτή χωρίς την τεχνολογία. Το πρόγραμμα για την έρευνα στον τομέα της ασφάλειας πρέπει να ενθαρρύνει τις εφαρμογές που χαρακτηρίζονται από διαλειτουργικότητα και εξασφαλίζουν διατομεακή και διακρατική συνεργασία.

Προπαρασκευαστική Δράση για την «Ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Βιομηχανικού Δυναμικού Έρευνας στον τομέα της ασφάλειας»

Ο σχεδιασμός του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος για την ασφάλεια θα βασιστεί, μεταξύ άλλων, στα συμπεράσματα της Προπαρασκευαστικής Δράσης για την «Ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Βιομηχανικού Δυναμικού Έρευνας στον τομέα της ασφάλειας» που απευθύνεται σε δημόσιες αρχές, δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις, πανεπιστήμια και ερευνητικούς οργανισμούς από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η Προπαρασκευαστική Δράση έχει τριετή διάρκεια (2004-2006) και εκτιμώμενο προϋπολογισμό 65 εκατ. ευρώ. Προβλέπει τη χρηματοδότηση 6-8 έργων (με διάρκεια 1 - 2 έτη) και έως 10 υποστηρικτικών δράσεων (με διάρκεια 6 μήνες - 3 έτη) ετησίως. Πρόκειται για έργα που εστιάζονται στην παραγωγή απτών αποτελεσμάτων σε επιλεγμένα πεδία δραστηριότητας, σύμφωνα με διεθνή πρότυπα και διαλειτουργικά συστήματα μεταξύ αμυντικών οργανισμών και οργανισμών ασφάλειας. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται σε έργα με αντικείμενο την κατανόηση και αντιμετώπιση ανθρωπίνων παραγόντων και κοινωνικών αντιλήψεων που έχουν σχέση με απειλές και μέτρα ασφάλειας.

Οι υποστηρικτικές δράσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, σενάρια εκτίμησης απειλών, μελέτες αγοράς, επιχειρησιακά σχέδια, μελέτες τεχνολογικής προοπτικής διερεύνησης και πρωτοβουλίες διάχυσης πληροφοριών και αποτελεσμάτων, δικτύωσης και συντονισμού.

Στόχος των δράσεων είναι η διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την αποδοχή και υιοθέτηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων από τους τελικούς χρήστες, η δικτύωση των εμπλεκόμενων φορέων και η συγκριτική αξιολόγηση των σχετικών δράσεων, ο προσδιορισμός των μελλοντικών τεχνολογικών προτεραιοτήτων και η ανάπτυξη μιας πλατφόρμας διαβουλεύσεων των άμεσα και έμμεσα ενδιαφερομένων.

Αρμόδιες για τη διαχείριση της Δράσης είναι οι Γενικές Διευθύνσεις Έρευνας, Κοινωνίας της Πληροφορίας, Επιχειρήσεων και Εξωτερικών Σχέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

αφιέρωμα: Ευρωπαϊκή έρευνα στον τομέα της ασφάλειας

Εκδήλωση ΕΚΤ για την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων της Προπαρασκευαστικής Δράσης

Η πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων της Προπαρασκευαστικής Δράσης, που ανακοινώθηκε στις 3 Απριλίου 2004, παρουσιάστηκε σε εκδήλωση που διοργάνωσε το ΕΚΤ, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας, στις 26 Μαΐου 2004, στην Αθήνα.

Την πρόσκληση παρουσίασαν οι εθνικοί εκπρόσωποι, κα Μ. Δάλη, υπεύθυνη του τμήματος Διεθνούς Επισημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, και ο καθηγητής Γ. Πάγκαλος από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Επίσης, η κα Μ. Κουτροκόη, από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, παρουσίασε τις σχετικές δράσεις του ΕΚΤ για την υποστήριξη της συμμετοχής των ελληνικών φορέων. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν εκπρόσωποι από δημόσιες αρχές και φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ασφάλειας, καθώς και από επιχειρήσεις του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, πανεπιστήμια και ερευνητικούς οργανισμούς.

Η πρόκληση έχει ενδεικτικό προϋπολογισμό 13 εκατ. ευρώ και καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων την 23η Ιουνίου 2004. Προβλέπεται η χρηματοδότηση 6-8 έργων που θα καλύψουν τους παρακάτω τομείς:

► Βελτίωση της ικανότητας αντίληψης των καταστάσεων

Βασική επίδωξη είναι ο προσδιορισμός των κινδύνων που μπορεί να απειλήσουν την Ευρώπη, κυρίως τα χερσαία και θαλάσσια σύνορα, καθώς και τα περιουσιακά στοιχεία γενικού ενδιαφέροντος, μέσω της συλλογής, ερμηνείας και διάδοσης κατάλληλων δεδομένων μέσα σε ένα κοινό σύστημα πληροφοριών.

Αντικείμενο των έργων είναι η επίδειξη τεχνικών λύσεων και αρχών, τεχνολογιών και ικανοτήτων για συστήματα αντίληψης καταστάσεων, με σκοπό τη βελτίωση της επιτήρησης των χερσαίων και θαλάσσιων συνόρων και των περιουσιακών στοιχείων της ΕΕ (διατάξεις σήμανσης, ιχνηλάτησης και εντοπισμού, εξοπλισμένες με πολλαπλούς στατικούς και κινητούς αισθητήρες, τεχνικές «έξυπνης» τεκμηρίωσης και ανάλυσης δεδομένων).

► Βελτιστοποίηση της ασφάλειας και της προστασίας δικτυωμένων συστημάτων

Στόχος είναι η ανάλυση της ασφάλειας χρήσης υφι-

στάμενων και μελλοντικών δικτυωμένων συστημάτων, όπως συστήματα επικοινωνίας, υπηρεσίες κοινής ωφελείας ή εξυπηρέτησης μεταφορών και δίκτυα (ηλεκτρονικού) εμπορίου και επιχειρείν. Επιδιώκεται, επίσης, ο προσδιορισμός των αλληλεξαρτήσεων των συστημάτων και η επίδειξη μεθόδων εφαρμογής μέτρων προστασίας από φυσικές και ηλεκτρονικές απειλές.

Τα έργα αφορούν την ανάπτυξη τυποποιημένων μεθόδων και εργαλείων λήψης αποφάσεων που επιτρέπουν την εκτίμηση της φύσης των δυνητικών απειλών για δικτυωμένες υποδομές καίριας σημασίας, την επίδειξη μέτρων ενισχυμένης προστασίας και κατοχύρωσης στοιχείων υποδομών, καθώς και την ανάπτυξη ικανοτήτων ανίχνευσης, πρόληψης, απόκρισης και συναγερμού για την ενίσχυση πληροφοριών και ελέγχου.

► Προστασία από την τρομοκρατία

Στόχος είναι να προσδιορισθούν και να ιεραρχηθούν οι ανάγκες κυβερνήσεων, υπηρεσιών και δημοσίων αρχών σε υλικό και σε πληροφορίες που απαιτούνται για την πάταξη και την προστασία από τρομοκρατικές ενέργειες, και να παρασχεθούν τεχνολογικές λύσεις για την ανίχνευση, αναγνώριση και εξουδετέρωση των απειλών, καθώς και για τον περιορισμό της διακίνησης επικίνδυνων ουσιών (βιολογικών, χημικών, πυρηνικών) και όπλων μαζικής καταστροφής.

Τα έργα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: Επίδειξη της αποτελεσματικής ολοκλήρωσης τεχνικών βασισμένων σε ενεργούς και παθητικούς αισθητήρες και τεχνικών συσχέτισης δεδομένων για συστήματα ανίχνευσης και αναγνώρισης, Ανάπτυξη μοντέλων διασποράς ευρείας κλίμακας για την παραγωγή επικυρωμένου μοντέλου προς χρήση από τις δημόσιες αρχές, Επίδειξη της βιωσιμότητας τεχνολογιών και πρωτοκόλλων απολύμανσης προσωπικού, εγκαταστάσεων και εξοπλισμού από βιολογικές, χημικές και άλλες ουσίες, Εκτίμηση και προσδιορισμό των συνολικών αναγκών ασφάλειας στη διευρυμένη Ευρώπη για τη βέλτιστη συμπληρωματικότητα και την αποτελεσματική μεθοδολογία δικτύωσης.

► Βελτίωση της διαχείρισης κρίσεων

Στόχος είναι η εξέταση των επιχειρησιακών και τεχνολογικών ζητημάτων, σε σχέση με την πρόληψη κρίσεων, την επιχειρησιακή ετοιμότητα και τη διαχείριση των κρίσεων.

Αντικείμενο των προγραμμάτων είναι η ανάπτυξη μέσων και μοντέλων κοινής διαχείρισης πληροφοριών που θα

διευκολύνουν την αποτελεσματική συνεργασία των διαφόρων υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης και διαχείρισης κρίσεων, με έμφαση κυρίως στα εξής: δομές, συντονισμός και επικοινωνία των φορέων, καταναεμημένες αρχιτεκτονικές και ανθρωπίνι παράγοντες.

► **Εξασφάλιση διαλειτουργικών και ολοκληρωμένων συστημάτων πληροφοριών και επικοινωνίας**

Στόχος είναι να αναπτυχθούν και να παρουσιασθούν τεχνικές λύσεις και αρχές διαλειτουργικότητας σε συστήματα πληροφοριών στον τομέα της ασφάλειας, οι οποίες να επιτρέπουν την ομαδοποίηση υφισταμένων και νέων πόρων, ώστε να βελτιωθούν οι επιδόσεις και η προσαρμοστικότητα τους. Οι παροχές συστημάτων θα πρέπει να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή τελικών χρηστών και οργανισμών τυποποίησης, ώστε να υποστηριχθεί η διαλειτουργικότητα.

Τα έργα αφορούν την ανάπτυξη και επίδειξη τεχνικών λύσεων και αρχιτεκτονικών για διεθνώς διαλειτουργικά συστήματα και πρότυπα (π.χ. συστήματα ελέγχου/εντολών, συστήματα επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών) και για υφιστάμενες και μελλοντικές κατηγορίες χρηστών. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί σε θέματα αξιοπιστίας, οργάνωσης, διαβάθμισης και ακεραιότητας των πληροφοριών.

Επιπλέον, προβλέπεται η χρηματοδότηση έως 10 υποστηρικτικών δράσεων για επιλεγμένα θέματα, όπως: ανάπτυξη σεναρίων εκτίμησης απειλών και αντιληπτών κινδύνων για χώρους και πόρους στρατηγικής σημασίας, προσδιορισμός κρίσιμων παραμέτρων και παραγόντων για τη μείωση των κινδύνων, μελέτες τεχνικής και οικονομικής σκοπιμότητας ενός ευρωπαϊκού συστήματος πληροφοριών ασφαλείας, μελέτη των ορθών πρακτικών προληπτικού ελέγχου στα κράτη μέλη και σε άλλες περιφέρειες, ανάπτυξη διαδικασιών και ορθών πρακτικών για τον καθορισμό νέων τεχνολογιών και ικανοτήτων με βάση τις ανάγκες των διαφόρων δημόσιων υπηρεσιών.

Οι κοινοπραξίες των έργων πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον δύο ανεξάρτητες νομικές οντότητες εγκατεστημένες σε διαφορετικά κράτη μέλη, ενώ προτάσεις για υποστηρικτικές δράσεις μπορούν να υποβάλουν και μεμονωμένοι φορείς.

Οι προτάσεις θα αξιολογούνται, μεταξύ άλλων, με βάση την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και τις δυνατότητες εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων, την επιστημονική/τεχνολογική αριστεία και

τη συμβολή του έργου στη βελτίωση της ασφάλειας, την ανάπτυξη αποτελεσματικών σχέσεων μεταξύ βιομηχανικής και ερευνητικής κοινότητας και την αποτελεσματική διαχείριση του έργου. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αναμένονται δύο μήνες μετά την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων.

Πληροφορίες

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

κά Μ. Κουτροκόη

τηλ.: 210 7273917, e-mail: mkoutr@ekt.gr

Διευδύνσεις στο Διαδίκτυο

Security Research (CORDIS)

<http://www.cordis.lu/security>

Security Research (EUROPA)

http://europa.eu.int/comm/research/security/index_en.html

Research for a Secure Europe - Report of the Group of Personalities in the field of Security Research, March 2004

ftp://ftp.cordis.lu/pub/security/docs/gop_def_en.pdf

Commission Communication, «Towards a programme to advance European security through Research and Technology», COM(2004) 72 final

ftp://ftp.cordis.lu/pub/era/docs/communication_security_030204_en.pdf

Security-related issues at the Joint Research Centre

<http://projects.jrc.cec.eu.int>

IST website «Improving Risk Management»

<http://www.cordis.lu/ist/so/risk-management/home.html>

Information Society Technology (IST) research addressing global dependability and security

<http://www.cordis.lu/ist/so/dependability-security/home.html>

Aeronautics Research

http://europa.eu.int/comm/research/aeronautics/index_en.html